

עפ"ג 62659/01/23 - יוסף צור נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 62659-01-23 צור נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטים אלי אברבנאל, חיה זנדברג ומיכל שרביט
המערער יוסף צור
נגד ע"י ב"כ עוה"ד דורון ברזילי ועו"ד בר הילה גורן
המשיבה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד עמנואל אלקובי, רשות המיסים, אגף המכס
והמע"מ

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דין שניתן בבית משפט השלום בירושלים (כבוד סגן הנשיא, השופט ירון מינטקביץ) מיום 12.12.22 בת"פ 26150-07-20.
2. במסגרת הסדר טיעון הורשעו המערער, רואה חשבון, וחברה למתן שירותים חשבונאיים שבבעלותו והוא מנהלה הפעיל היחיד בה, על-פי הודאת המערער בשמו ובשם החברה, בעבירה של ניכוי מס תשומות בלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, לפי סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף. לפי עובדות כתב האישום, על מנת להקטין את הכנסותיה החייבות במע"מ, הגישה החברה באמצעות המערער, בשנים 2013-2017 דוחות תקופתיים שבהם ניכו מס תשומות בסך ₪ 1,541,468 בלא שיש לה לגביו חשבוניות מס כדין; ובכך השתמטו מתשלום מס בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על-פי הסדר הטיעון הוסכם כי ככל שהמערער יסיר את מלוא המחדל לרשויות המע"מ תעתור המשיבה להשית עליו 12 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים, וככל שלא יעשה כן, המשיבה תטען כפי הבנתה. על-פי שתי החלופות המערער יהיה חופשי בטיעונו לעונש. המערער שילם לרשויות מע"מ 1.3 מלש"ח מתוך 1.5 מלש"ח, ולאור נסיבותיו החריגות של המערער נכונה המשיבה לראות בו כאילו הסיר את מלוא המחדל.
3. בגזר הדין נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר בפועל לתקופה שבין 12 חודשי מאסר ועד 28 חודשים, מאסר מותנה וקנס. בכך אימץ בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם שלו עתרה המשיבה, שאף שנמצא מתון לאור סכום המס הגבוה שנוכה שלא כדין במשך פרק זמן משמעותי, בית המשפט לא מצא להחמיר עם המערער מעבר לעמדת המשיבה, גם בשים לב לכך שהמעשים בוצעו ללא תחכום והתמצו בדיווח כוזב בדוחות על תשומות שאין כנגדן חשבוניות מס. בית המשפט לא מצא לקבוע מתחם שאינו מחייב הטלת מאסר ממש, נוכח הכלל שעליו חזר בית המשפט העליון פעמים רבות, כי "דינו של מי שהשתמט מתשלום סכום מס גבוה, כבמקרה שלפני, הוא מאסר ממש לתקופה משמעותית" (עמ' 5).

בית משפט קמא עמד על כך שהמערער לא נכשל בעבירות נוספות ותפקד באופן נורמטיבי ומעלה בכל מישורי חייו; וכמו כן הוא קיבל אחריות למעשיו, ברמה הפורמלית - הודאה בכתב האישום, ברמה המהותית - הכרה בפסול שבמעשיו כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן, וברמה הכלכלית - הסרת המחדל באופן כמעט מלא. מצבם הרפואי המורכב של שניים מילדיו הבגירים של המערער מצא ביטוי בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, אך לא נמצא שיש בו כדי להצדיק קביעת מתחם עונש מקל יותר או לחרוג מן המתחם שנקבע, באשר עיתוי הבעיות הרפואיות של ילדיו אין בו להסביר את העבירות שבוצעו בתקופה שצוינה. הוא הדין ביחס למצבו הרפואי של המערער וכלל נסיבותיו האישיות והמשפחתיות שלא נמצאו כנכנסות לגדרי נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם. בית משפט קמא היה ער להמלצת שירות המבחן לענישה בדרך של עבודות שירות לצד הטלת צו מבחן לשנה במהלכה ישולב המערער בקבוצה טיפולית לעברייני מרמה, אך לא ראה בהמלצה זו כמצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, השמורה למקרים חריגים בלבד.

לאור כל זאת נגזר על המערער עונש של 12 חודשי מאסר בפועל, 4 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 50,000 ₪ או חודשיים מאסר תמורתו. לשם השלמות נציין כי על החברה, שאינה מערערת לפנינו, הושת קנס בסך 25,000 ₪.

4. על גזר דין זה הוגש הערעור דן המתמקד ברכיב המאסר בפועל שהוטל על המערער. לטענת ב"כ המערער שגה בית משפט קמא עת קבע מתחם ענישה מחמיר באופן ניכר ביחס למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים; ותחתיו מתבקש לקבוע מתחם ענישה שהרף התחתון שלו עומד על 9 חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות ועד ל-18 חודשי מאסר. ב"כ המערער עמד על נסיבותיו החריגות של המערער, ובכללן היותו אדם נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, אשר נטל אחריות למעשיו והביע חרטה מלאה כאשר הפסיק מביצוע העבירה עוד קודם לגילויה על-ידי רשויות המס, והוא מתמודד עם מצב רפואי קשה ומורכב של שניים מארבעת ילדיו הסמוכים לשולחנו וזקוקים לטיפול והשגחה מתמדת, כמו גם עם התדרדרות עקבית במצבו הבריאותי. כל אלה מהוות על-פי הטענה שיקול לקולא בתוך המתחם. נטען כי שגה בית משפט קמא בכך שלא נתן משקל מספיק להשלכות השליליות של עונש המאסר בפועל שהושת על המערער בהיותו העוגן בבסיס המשפחה התומך כמעט באופן בלעדי בכלכלת משפחתו ובטיפול השוטף בילדיו, וכניסתו למאסר אף תביא לסיכול האפשרות להשבת חובותיו כלפי הרשויות השונות הנאמדים בסך מצטבר של כמיליון ₪. בהקשר זה נטען עוד כי מאז מתן גזר הדין המערער הוסיף ושלם גם את היתרה הקטנה יחסית שנותרה לתשלום מלוא החוב, וגם זאת יש לשקול לזכותו. עוד טען ב"כ המערער כי שגה בית משפט קמא בכך שלא נתן משקל הולם לאפיק השיקומי בהתאם להמלצת תסקיר שירות המבחן תוך סטייה ממתחם העונש.

המערער אף הוא הוסיף ואמר דברים לפנינו. הוא הביע חרטה כנה על מעשיו, תיאר את שגרת הטיפול בילדיו המתמודדים עם בעיות רפואיות מורכבות, וביקש כי בית המשפט ינקוט כלפיו במידת הרחמים ויקל בעונשו באופן שיימנע פגיעה קשה במשפחתו.

5. המשיבה לעומת זאת סומכת ידיה על גזר דינו של בית משפט קמא שהוא לשיטתה מפורט ומנומק ולא נפלה בו טעות, בוודאי לא כזו אשר מצדיקה את התערבות ערכאת הערעור. לטענתה, בית משפט קמא שקל את כל השיקולים הצריכים לעניין מתחם העונש ההולם; וזה נקבע באופן מאוזן תוך מתן משקל ראוי להיקף גובה המס שלא שולם כתוצאה מפעילות מתמשכת שבוצעה על-ידי רואה חשבון שמכיר את הכללים והנהלים. לגבי קביעת העונש בתוך

המתחם, המשיבה אינה חולקת על כך שנסיונותיו האישיות של המערער הן חריגות ומצדיקות מיקומו בתחתית המתחם. אלא שאין הצדקה לטענתה לחרוג מן המתחם לקולא, בהינתן שענין לנו בעבירות מס כלכליות, שלרוב הנאשמים בהן נעדרי עבר פלילי ומנהלים אורח חיים נורמטיבי, והפסיקה עמדה על הצורך לתת בכורה לשיקולי הרתעה והלימה בהיות בית המשפט מגן על הקופה הציבורית.

6. שקלנו את טענות הצדדים.

עיון בפסיקה הענפה שיצאה מלפני בית המשפט העליון, ובכלל זה הפסיקה שעליה הסתמך בית משפט קמא וכן זו שאליה הפנו הצדדים, מעלה כי זו דנה בעיקרה בעבירות של דיווח כוזב בדוחות על תשומות, כנגד חשבוניות מס שהוצאו שלא כדין (חשבוניות פיקטיביות), לעתים לצד עבירות נוספות. מתחם העונש ההולם שנקבע בגזר דינו של בית משפט קמא עולה בקנה אחד עם הפסיקה הנ"ל. אלא שענייננו במקרה שונה, שבו מעשי המערער התמצו כאמור בעצם הדיווח הכוזב על תשומות, ומבלי שהוגשו כנגדן כל חשבוניות מס שהן. סברנו כי מקרה כזה שבו לדיווח הכוזב על תשומות לא נלווה הצגת חשבוניות מס כוזבות, מצוי במדרג חומרה נמוך יותר. על כן, ומבלי להקל ראש בחומרת המעשים, שבוצעו תקופה ממושכת של כארבע שנים מדי חודש בחודשו, כאשר סכום המס שנוכה שלא כדין עמד על סך של כ-1.5 מל"ח, ובהשוואה למדיניות הענישה במקרים חמורים יותר שבגדרם גם הוצגו חשבוניות פיקטיביות כתמיכה לדיווח הכוזב על התשומות או שנעברו עבירות נוספות, נכון להעמיד את הרף התחתון של מתחם העונש ההולם על 9 חודשי מאסר.

בית משפט קמא מצא למקם את המערער בתחתית מתחם העונש ההולם. אף המשיבה מסכימה כי כך יש לעשות. בקביעתו זו של בית משפט קמא מצאנו כי ניתן משקל ראוי לכלל נסיבותיו האישיות והחריגות של המערער, כמו גם לעובדה שהוסכם לראותו כמי שהסיר את מלוא המחדל אף שאז נותרה יתרה מסוימת לתשלום. ב"כ המערער עדכן שבינתיים המחדל הוסר לחלוטין, ומצאנו כי עובדה זו שהיא מרשימה בשים לב לגובה המחדל וחריגה בתיקים כגון דא, שוקלת בהחלט לזכות המערער. אלא שאין אנו מוצאים כי קמה הצדקה לסטות לקולא מן המתחם כטענת ב"כ המערער, וזאת בשים לב לחומרתן המיוחדת של עבירות מס המצדיקה מתן משקל מכריע לאינטרס הציבורי, ובכלל זה שיקולי הרתעה, ולהעדיפו על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם. זאת לזכור כי מדובר בדיווח כוזב שנעשה על-ידי רואה חשבון, שאינו הדיט בתחום, וזאת משך כארבע שנים, בדוחות חודשיים שהגיש לרשויות המס, ובאופן שהוביל להשתמטות מתשלום מס בסכום משמעותי ביותר.

אף לא מצאנו כי יש להורות על נשיאת עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, נוכח ההלכה שעליה עמד גם בית משפט קמא ושלפיה "ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות" (רע"פ 7964/13 רובינשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 להחלטת כבוד השופט א' שהם (31.12.2013)).

7. לאור כל האמור מצאנו לקבל את הערעור בחלקו, באופן שרכיב המאסר בפועל שנקבע בגזר הדין יעמוד על 9 חודשים. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

לריצוי מאסרו יתייצב הנאשם בבית המעצר ניצן ביום 3.12.2023 בשעה 09:00.

המזכירות תמציא פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ט"ז סיוון תשפ"ג, 05 יוני 2023, בהעדר הצדדים.

מיכל שרביט,
שופטת

חיה זנדברג,
שופטת

אלי אברבנאל,
שופט